

adviseurs in
ruimtelijke
ontwikkeling

Nader onderzoek Wet natuurbescherming das

Milsbeek, tussen Heiveld en Langstraat

Van de Klok Wonen B.V.

Datum: 13 juli 2023

Projectnummer: 220396.01

INHOUD

1	Inleiding	3
1.1	Aanleiding	3
1.2	Besluitgebied	3
1.3	Kwaliteitsborging	6
1.4	Definitie product	7
2	Wettelijk kader	8
2.1	Verboden en zorgplicht	8
2.2	Opzetvereiste	9
2.3	Vrijstelling, gedragscodes en ontheffing	9
3	Ecologie van das	11
4	Onderzoekmethodiek das	12
4.1	Verspreidingsgegevens	12
4.2	Sporenonderzoek	12
4.3	Cameralonderzoek	12
5	Resultaten en effectbeoordeling	14
5.1	Das	14
5.2	Overige soorten	19
6	Conclusie en advies	21
6.1	Ontheffing Wet natuurbescherming nodig?	21
6.2	Broedperiode en zorgplicht	21
6.3	Vervolgstappen	21

Geraadpleegde literatuur

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

In het noorden van Milsbeek, aan de dorpsrand, bevindt zich een extensief beheerd grasland. Kloggroep is voornemens om op deze locatie een woonwijk te realiseren. Hiervoor wordt een nieuw bestemmingsplan opgesteld.

Voor de vaststelling van een nieuw bestemmingsplan is het noodzakelijk dat de haalbaarheid ervan wordt aangetoond. Er dient daarom vanuit de ecologie onderzocht te worden of met de voorziene ruimtelijke ontwikkelingen sprake is van overtreding van de geldende natuurwet- en regelgeving. In dit kader heeft SAB reeds een quick scan natuur (SAB, 2023) uitgevoerd. Uit deze quick scan blijkt dat op voorhand de aanwezigheid van nestplaatsen, verblijfplaatsen en andere essentiële elementen zoals foerageergebied van de das niet kan worden uitgesloten. Voorliggende rapportage zet de bevindingen van het nader onderzoek naar deze soort uiteen.

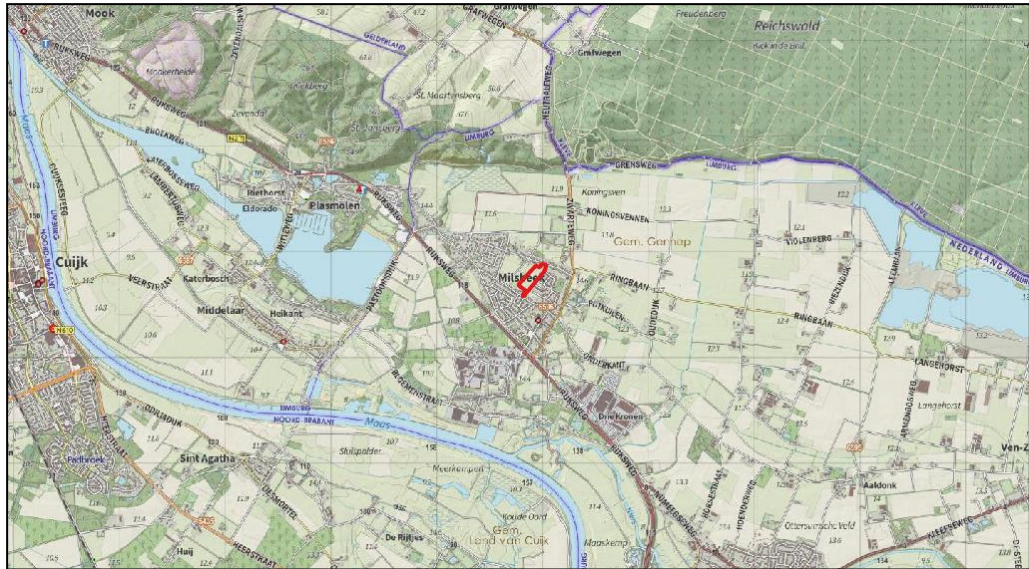
Het doel van het hierna beschreven onderzoek is om de aan- of afwezigheid aan te tonen van voornoemde soort om vast te stellen wat de functies van het plangebied en het omliggende terrein voor deze soort is. Uiteindelijk wordt op basis van deze bevindingen een advies uitgebracht over de wettelijke consequenties hiervan en eventuele vervolgstappen die noodzakelijk zijn.

1.2 Besluitgebied

1.2.1 Huidige situatie

Het besluitgebied bevindt zich aan de noordelijke rand van Milsbeek (gemeente Gennepe, provincie Limburg). Milsbeek ligt aan de Duitse grens. In de omgeving van Milsbeek liggen voornamelijk agrarische gronden en natuur- en recreatiegebieden zoals de Mookerplas, Sint-Jansberg en het Reichswald.

De directe omgeving van het besluitgebied kenmerkt zich voornamelijk door de aanwezigheid van woonhuizen en open grasland. Aan de noordzijde grenst het plangebied aan de Heiveld en enkele woonpercelen die aan deze straat staan. De oostzijde grenst aan de Vuurtest en Schopschijf, een woonperceel aan de Langstraat, een klein parkje en een bouwterrein waar nieuwe woningen worden gebouwd. Aan de zuidzijde grenst het besluitgebied aan de woonpercelen van de Langstraat. De westzijde wordt begrensd door weiland en een klein stukje moestuinen. Navolgende afbeeldingen geven de ligging van het besluitgebied weer.

Topografische kaart met de globale ligging van het besluitgebied (rood omkaderd). Bron: PDOK.

Luchtfoto met de ligging van het besluitgebied (rood omkaderd). Bron: PDOK.

Het besluitgebied bestaat uit extensief beheerd grasland. Het grasland is in het midden van het perceel iets vochtiger dan aan de buitenranden. Aan de oostrand is deels sprake van een klein hoogteverschil. In het uiterste zuiden van het besluitgebied staan enkele bomen. Op de perceelgrens aan de noordwestelijke zijde van het plangebied staan ook enkele bomen. Navolgende afbeeldingen geven een impressie van het besluitgebied ten tijde van het veldbezoek van de quick scan natuur (16 november 2022).

*Aanzicht besluitgebied vanuit het noorden
richting het zuiden;*

Aanzicht zuidzijde besluitgebied;

*Noordelijk deel besluitgebied met bomen op
de westelijke perceelsgrens*

*Aanzicht besluitgebied vanuit het oosten
richting het westen;*

1.2.2 Toekomstige situatie

In de toekomstige situatie zal nieuwbouw in het plangebied zijn gerealiseerd. Dit zal gaan om een energie neutrale en natuurinclusieve wijk met 77 grondgebonden woningen. Daarnaast is er met betrekking op klimaatadaptiviteit rekening gehouden met een grote wadi en een groen hofje voor de biodiversiteit. Voor de nieuwbouw zullen de aanwezige bomen langs de noordwestrand behouden blijven. Deze zone zal worden gebruikt als groene afscheiding. Er zal geen bebouwing gesloopt worden ten behoeve van de voorgenomen plannen. Zie navolgende afbeelding voor een visualisatie van de toekomstige situatie.

Schetsontwerp van de toekomstige situatie. Bron: LSWA Architecten

1.3 Kwaliteitsborging

Kwaliteit van het ecologisch onderzoek en het geleverde product staat bij SAB hoog in het vaandel. Mede daarom zijn wij aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus (NGB); de brancheorganisatie voor groene adviesbureaus. Om te allen tijde aan onze standaard te voldoen, hanteren wij de volgende werkwijze:

- Het onderzoek wordt uitgevoerd conform geldige onderzoeksprotocollen, zoals het vleermuisprotocol (2021), de kennisdocumenten van BIJ12 (2017) en de soortinventarisatieprotocollen van het NGB (2017).
- Het afwijken van de protocollen vindt enkel plaats indien dit ecologisch goed te onderbouwen en te rechtvaardigen is.
- Het onderzoek wordt enkel uitgevoerd door deskundigen op het gebied van de betreffende soorten. Ecologen in opleiding tot deskundige zijn tijdens veldonderzoek altijd onder begeleiding van een deskundige. Onder een ecologisch deskundige verstaan we iemand met aantoonbare ervaring en kennis op het gebied van soortspecifieke ecologie en die voldoet aan één of meerdere van onderstaande punten (www.rvo.nl):
 - 1 Hij/zij heeft een afgeronde hbo- of universitaire opleiding, met als zwaartepunt (Nederlandse) ecologie;

- 2 Hij/zij heeft een afgeronde mbo-opleiding, met als zwaartepunt de Wet natuurbescherming, soortenherkenning en zorgvuldig handelen ten opzichte van die soorten;
 - 3 Hij/zij is werkzaam voor een ecologisch adviesbureau, zoals een bureau dat is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus;
 - 4 Hij/zij zet zich aantoonbaar actief in op het gebied van de soortenbescherming en is werkzaam of aangesloten bij de volgende Nederlandse organisaties: Zoogdiervereniging, RAVON, Stichting Das en Boom, Vogelbescherming Nederland, Vlinderstichting, Natuurhistorisch Genootschap, KNNV, NJN, IVN, EIS Nederland, FLORON, SOVON, STONE, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, De Landschappen en Stichting Beheer Natuur en Landelijk gebied;
 - 5 Hij/zij zet zich aantoonbaar actief in op het gebied van de monitoring en/of bescherming van de Nederlandse natuur.
- Nadat het eerste conceptrapport gereed is, beoordeelt een collega het rapport op inhoud en vorm. De auteur verwerkt de geplaatste opmerkingen of bespreekt deze met de beoordelaar om zo tot een eensluidend advies te komen.

1.4 Definitie product

Het product wat in deze rapportage geleverd wordt is een “nader onderzoek beschermde soorten” conform de begrippenlijst van het Netwerk Groene Bureaus (NGB 2020) en omvat daarmee alle eisen die het NGB aan dit product stelt.

2 Wettelijk kader

De bescherming van dier- en plantensoorten is geregeld in de Wet natuurbescherming (wetten.overheid.nl). De artikelen waarin in dit hoofdstuk naar wordt verwezen, komen allen uit deze wet.

2.1 Verboden en zorgplicht

Voor een aantal soorten is door middel van verboden een beschermingsregime opgenomen. Er is een apart beschermingsregime voor vogelrichtlijnsoorten (artikelen 3.1 tot en met 3.4), voor habitatrichtlijnsoorten (artikelen 3.5 tot en met 3.9) en voor andere soorten (artikelen 3.10 en 3.11).

Naast de beschermde dier- en plantensoorten geldt op basis van artikel 1.11 van de Wet natuurbescherming voor al de in het wild levende soorten ook een zorgplicht. Iedereen dient voldoende zorg in acht te nemen voor deze soorten en hun directe leefomgeving. Dit houdt onder meer in dat men negatieve gevolgen voor aanwezige soorten zo veel mogelijk beperkt door het nemen van alle maatregelen die redelijkerwijs kunnen worden verwacht.

2.1.1 *Vogelrichtlijnsoorten*

Voor ruimtelijke ingrepen zijn de volgende verboden relevant, zoals vermeld in artikel 3.1: het is verboden om van nature in Nederland in het wild levende vogels opzettelijk te doden of te vangen, het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van deze soorten te beschadigen of te vernielen of nesten van vogels weg te nemen. Ook is het verboden deze soorten opzettelijk te storen wanneer dit van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de soort.

De verboden in de wet zorgen voor een goede bescherming van nesten van alle in het wild levende vogelsoorten tijdens het broedseizoen. Globaal loopt het broedseizoen van half maart tot half augustus, maar ook de nesten van broedende vogels buiten deze periode zijn beschermd. Daarnaast zijn van een aantal vogelsoorten de nesten jaarrond beschermd, dus ook als ze niet als broedlocatie worden gebruikt. Het betreft dan over het algemeen soorten die hun nest het gehele jaar als verblijfplaats gebruiken of soorten die niet of nauwelijks in staat zijn om een eigen nest te bouwen.

2.1.2 *Habitatrichtlijnsoorten*

Voor ruimtelijke ingrepen zijn de volgende verboden relevant, zoals vermeld in artikel 3.5: het is verboden om soorten van de Habitatrichtlijn en van de verdragen van Bonn en Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden, te vangen of te verstoren, om eieren opzettelijk te vernielen, om voortplantings- of rustplaatsen te beschadigen en om planten van de Habitatrichtlijn en van het verdrag van Bern opzettelijk te onwortelen of te vernielen.

2.1.3 Andere soorten

Naast de Vogelrichtlijnsoorten en de Habitatrichtlijnsoorten worden in de wet nog een aantal andere dier- en plantensoorten beschermd. Voor deze soorten zijn bij ruimtelijke ingrepen de volgende verboden relevant, zoals is weergegeven in artikel 3.10: het is verboden de beschermde diersoorten opzettelijk te doden of te vangen en om de vaste voortplantings- of rustplaatsen te beschadigen en het is verboden om de beschermde plantensoorten opzettelijk te plukken, ontwortelen of te vernielen.

2.2 Opzetvereiste

Bij veel van de hierboven genoemde verboden is er sprake van een opzetvereiste. Zo is het verboden om vogelnesten *opzettelijk* te beschadigen. In de wet wordt bij deze opzet uitgegaan van 'voorwaardelijke opzet'. Bij voorwaardelijke opzet is men zich bij het handelen bewust van de mogelijke negatieve consequenties, terwijl men de handeling toch uitvoert (Europese Commissie, 2007). Een voorbeeld van voorwaardelijke opzet is iemand die in het voorjaar een boom omzaagt en daarbij 'per ongeluk' een vogelnest beschadigt. De persoon had niet de opzet dit nest te beschadigen. Maar in de broedtijd van vogels is er wel een aanzienlijke kans dat er in een boom een vogel nestelt. Er kan daarom toch sprake zijn van opzettelijke beschadiging van het nest; voorwaardelijke opzet.

2.3 Vrijstelling, gedragscodes en ontheffing

Provinciale Staten kunnen in een verordening een vrijstelling verlenen van de verboden van de wet. De provincie Limburg heeft besloten voor een aantal algemeen voorkomende zoogdiersoorten en amfibieën een vrijstelling te verlenen, voor handelingen die men verricht in het kader van ruimtelijke inrichting en ontwikkeling en voor handelingen in het kader van bestendig beheer en onderhoud. Het betreft de soorten aardmuis, bosmuis, bunzing, dwergmuis, dwergspitsmuis, egel, gewone bosspitsmuis, haas, hermelijn, huisspitsmuis, konijn, ondergrondse woelmuis, ree, rosse woelmuis, tweekleurige bosspitsmuis, veldmuis, vos, wezel, woelrat, bruine kikker, gewone pad, kleine watersalamander, meerkikker en middelste groene kikker. Verder is de steenmarter vrijgesteld in de periode 15 augustus tot en met februari. De hazelworm is vrijgesteld in juli tot en met september, de levendbarende hagedis van 15 augustus tot en met 15 oktober en de eekhoorn is vrijgesteld in maart, april en juli tot en met november.

Daarnaast zijn de in paragraaf 2.1.1 beschreven verboden niet van toepassing op handelingen die men uitvoert in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling of bestendig beheer en onderhoud, wanneer men die handelingen uitvoert conform een goedgekeurde gedragscode (artikel 3.31). Gedragscodes kunnen daarbij zowel gebruikt worden voor de omgang met de Vogelrichtlijnsoorten, de Habitatrichtlijnsoorten als de andere beschermde soorten. Wel geldt voor de Vogelrichtlijnsoorten en de Habitatrichtlijnsoorten de aanvullende eis dat de handelingen die men uitvoert een wettelijk belang dienen uit de Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn (artikel 3.31, lid 1 onder d). Het gaat dan onder meer om handelingen in het belang van de volksgezondheid, openbare veiligheid of ter bescherming van flora en fauna.

Tot slot kunnen Gedeputeerde Staten, wanneer er geen andere bevredigende oplossing bestaat, onder bepaalde voorwaarde een ontheffing verlenen van de verboden (artikel 3.8 lid 1 en artikel 3.10 lid 2). Ook hierbij geldt voor vogelrichtlijnsoorten en habitatrichtlijnsoorten dat aan de handelingen die men verricht een wettelijk belang van de Vogelrichtlijn respectievelijk de Habitatrichtlijn ten grondslag dient te liggen (artikel 3.8 lid 5). Voor de andere beschermde soorten zijn, naast deze wettelijke belangen, ook nog aanvullende belangen geldig (artikel 3.10 lid 2).

3 Ecologie van das

De das leeft in allerlei soorten biotopen en heeft een voorkeur voor een kleinschalig landschap, met akkers, bosjes, weiland en houtwallen. Leefgebied van de das moet voldoende dekking bieden, met weinig verstoring, een groot voedselaanbod, een bodem waarin ze goed kunnen graven en met een grondwaterstand lager dan 1,5m onder het maaiveld. De das is een omnivoor. Het belangrijkste voedsel voor de das zijn regenwormen. Daarnaast eten ze vruchten, noten, granen, paddenstoelen, knaagdieren, egels, slakken en insecten.

Dassen leven overdag in burchten, die ze zelf graven en die vaak zijn gelegen in bosjes of houtwallen nabij gras- en akkerland (zoogdiervereniging). Dassen gebruiken vaak vaste paden, zogenaamde wissels welke zijn te herkennen als uitgesleten paden. Wissels worden gemarkeerd door geursporen en met latrines. De das is een sociaal dier met sterke sociale banden. Ze leven in familiegroepen bestaande uit een volwassen koppel met eventueel jongen en jaarlingen. Dieren van buiten de familie-groep worden uit het territorium geweerd.

Burchten zijn de vaste voortplantings- en rustplaatsen van de das. Drie typen burchten zijn te onderscheiden.

- Hoofdburchten: deze zijn relatief groot en het grootste deel van het jaar in gebruik.
- Bijburchten: deze zijn maar delen van het jaar in gebruik. Bijvoorbeeld bij verstoring van de hoofdburcht. Ook worden bijburchten gebruikt door jong volwassen dieren binnen het territorium van de ouders of wanneer mannetjes na de geboorte van de jongen tijdelijk uit de hoofdburcht worden verdreven.
- Vluchtpijpen: deze liggen verspreid over het territorium en worden kort gebruikt bij naderend gevaar.

Vluchtpijpen (en bijburchten) kunnen in korte tijd worden omgevormd tot hoofdburcht.

4 Onderzoekmethodiek das

4.1 Verspreidingsgegevens

Middels een bureaustudie zijn verspreidingsgegevens van de das van de NDFF verzameld van de afgelopen 10 jaar. De gegevens zijn verzameld op 29 juni 2023.

4.2 Sporenonderzoek

In het plangebied is sporenonderzoek verricht om in te kunnen schatten of dassen mogelijk van het plangebied gebruik maken. Daarnaast is het ook belangrijk om potentieel geschikte locaties te bepalen om cameravallen te plaatsen.

Tijdens het sporenonderzoek is gezocht naar burchten, graafactiviteit, wissels, haar aan prikkeldraad, mestputjes, vraatsporen, etc. De optimale periode van dit onderzoek loopt van september tot en met mei. Daarbij wordt rekening gehouden met minder activiteit gedurende koudere perioden. In de rest van het jaar is sporenonderzoek ook mogelijk, maar wel lastiger, vanwege mogelijk aanwezige hoge vegetatie. De veldbezoeken van het sporenonderzoek hebben in dit geval daarom grotendeels in de optimale periode plaatsgevonden. De veldbezoeken moeten ook voldoende verspreid over het jaar plaatsvinden, omdat de situatie van de aanwezigheid van de das gedurende het jaar kan wijzigen. Praktisch gezien hebben we daarom steeds circa twee maanden tussen de verschillende veldbezoeken gehouden. De veldbezoeken hebben daarom plaatsgevonden op de volgende data:

- 9 februari 2023
- 4 april 2023
- 30 mei 2023

4.3 Cameravalonderzoek

Indien met het sporenonderzoek aanwijzingen worden gevonden die kunnen duiden op aanwezigheid van de das, moeten op deze plekken cameravallen geplaatst worden. Deze kunnen het gehele jaar in het veld staan, waarbij rekening wordt gehouden bij minder activiteit in koude periodes (BIJ12 2017). Deze cameravallen blijven minimaal zes weken staan.

In dit geval werden met het sporenonderzoek wel sporen gevonden die mogelijk van een das konden zijn. Derhalve zijn tijdens de veldbezoeken steeds ook cameravallen geplaatst, of verplaatst. Navolgende afbeelding toont de locaties van deze cameravallen. De cameravallen hebben de volgende periodes in het veld gestaan:

- Cameraval wit, locatie 1: 9 februari – 4 april 2023
- Cameraval wit, locatie 2: 4 april – 30 mei 2023
- Cameraval paars, richting open weiland: 9 februari – 4 april 2023
- Cameraval paars, richting zuidwesten: 4 april – 30 mei 2023

Locaties geplaatste cameravallen. Witte stippen: cameraval wit. Paarse stip: cameraval paars. Cameraval wit heeft eerst op locatie 1 en daarna op locatie 2 gestaan.

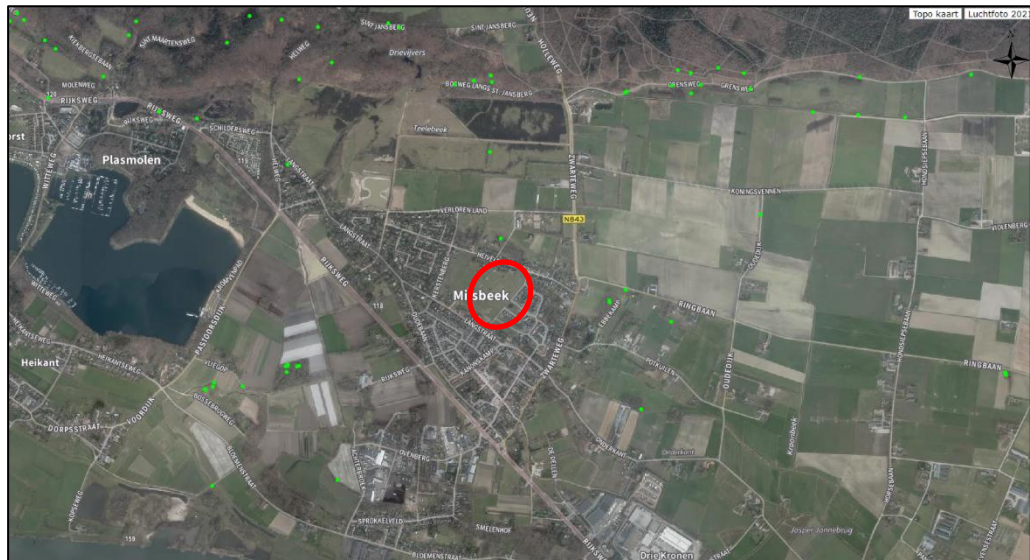
Voor het cameravalonderzoek zijn Bushnell cameravallen van het type Trophy Cam HD Brown, Model 119874 gebruikt. Deze werden steeds aan weidepalen opgehangen. De cameraval maakte drie foto's achter elkaar per trigger.

5 Resultaten en effectbeoordeling

5.1 Das

5.1.1 Verspreidingsgegevens

Navolgende afbeelding toont de dassenwaarnemingen van de NDFF van de afgelopen tien jaar. Duidelijk is dat de das in de omgeving van het plangebied aanwezig is. De dichtstbijzijnde waarneming is op het terrein van Teelebeekstraat 15. De waarneming is van 21 mei 2020 en op basis van de bijgevoegde foto, mag ervan uitgegaan worden dat hier een burcht aanwezig is. Daarnaast zijn dassen waargenomen in verschillende bosjes op privéterrein of natuurgebieden in de omgeving.

Dassenwaarnemingen (groene stippen) in de omgeving van het plangebied (rode cirkel) van de NDFF van de afgelopen 10 jaar.

5.1.2 Sporenonderzoek

5.1.2.1 In het plangebied

Tijdens de veldbezoeken zijn in het plangebied op veel plekken looppaadjes en graafsporen gevonden (zie navolgende afbeeldingen). Deze zouden van een das kunnen zijn, maar ze kunnen net zo goed van katten, honden of andere wilde dieren, zoals de vos of steenmarter zijn. Op de noordwestgrens was ook een ingestort hol aanwezig, wat vroeger een vluchtpijp van een das geweest kon zijn. Echter, al met al zijn geen recente sporen aangetroffen die met zekerheid van een das zijn, zoals een actief hol, dassenharen aan prikkeldraad of mestputjes.

In het plangebied zijn veel looppaadjes aanwezig, zoals deze (rode lijn).

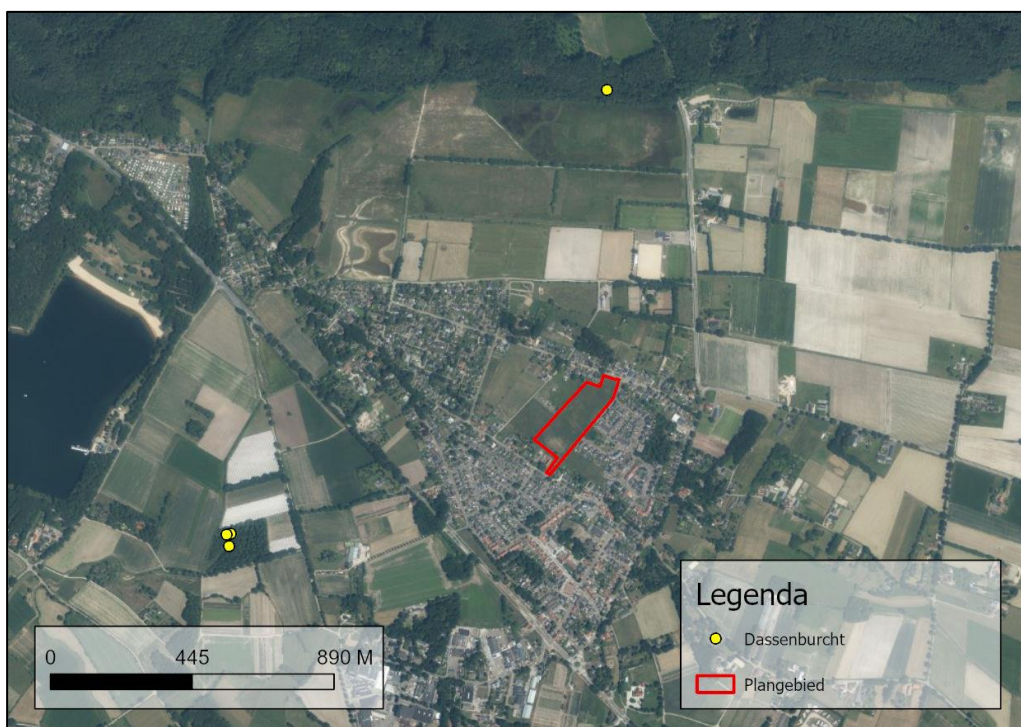
Op verschillende plekken is in de grond gegraven.

Een oud ingestort hol, mogelijk was dit in het verleden van een das.

5.1.2.2 In de omgeving

Op 4 april 2023 is ook de omgeving van het plangebied bezocht, vanaf enkele vrij toegankelijke paden waar volgens de NDFF dassen zijn waargenomen. Hier zijn enkele dassenburchten aangetroffen. Zie navolgende afbeeldingen hiervoor.

Waargenomen dassenburchten in de omgeving vanaf vrij toegankelijke paden

Voorbeeld van een waargenomen dassenburcht (locatie: gele stip ten noorden van het plangebied op vorige afbeelding).

5.1.3 Cameravalonderzoek

Met het cameravalonderzoek zijn in zijn geheel geen dassen vastgelegd in het plangebied. Voor wat betreft beschermde soorten is de steenmarter wel op de cameraval vastgelegd (deze soort is van maart tot en met 15 augustus beschermd). Deze is drie maal vastgelegd, namelijk op 18 februari en 23 en 25 maart 2023. Zie navolgende afbeelding.

Vastgelegde steenmarter

Ook zijn de buizerd en roek gefotografeerd op respectievelijk 28 februari en 2 maart en op 19 februari. Dit zijn soorten waarvan het nest jaarrond beschermd is. Zie navolgende afbeeldingen.

De buizerd is enkele malen in het plangebied gefotografeerd.

Op 19 februari 2023 was één roek aanwezig.

Naast deze beschermde soorten zijn ook algemene soorten vastgelegd, zoals vos, konijn, egel, ekster, houtduif, kauw en ook honden en veel katten.

5.1.4 Aanwezigheid essentiële elementen

Uit de analyse van verspreidingsgegevens en sporenonderzoek in de omgeving blijkt dat dassen in de omgeving van het plangebied aanwezig zijn. Met het uitgevoerde onderzoek is echter geen direct bewijs gevonden dat de das gebruik maakt van het plangebied. Sporen die mogelijk van een das kunnen zijn, zijn waarschijnlijker van andere soorten. Waargenomen vossen, steenmarters, honden en katten graven ook in de grond en kunnen de aangetroffen graafsporen hebben gemaakt. De looppaadjes (wissels) kunnen ook ontstaan door het gebruik door de vos en katten. Derhalve moet gesteld worden dat het plangebied geen essentieel element vormt voor de aanwezige dassen in de omgeving. Met het uitgevoerde onderzoek is niet uitgesloten dat de das sporadisch van het plangebied gebruik zal maken tijdens foerageertochten. Wel is uitgesloten dat de functionaliteit van omliggende dassenburchten verloren zal gaan met de geplande ruimtelijke ontwikkeling van het gebied, vanwege het verlies van foerageergebied in het plangebied.

5.2 Overige soorten

Met de uitgevoerde onderzoeken zijn ook enkele overige beschermde soorten waargenomen. In paragraaf 5.1.3 is beschreven dat de steenmarter, buizerd en roek is vastgelegd op cameravallen. Daarnaast is tijdens het sporenonderzoek van de das op 9 februari 2023 ook een buizerd waargenomen.

5.2.1 Steenmarter

De steenmarter is meerdere keren in het plangebied met de cameraval gefotografeerd. Daarnaast zijn meerdere graafsporen in het plangebied waargenomen, die mogelijk ook van een steenmarter kunnen zijn. Al met al kan gesteld worden dat het

plangebied waarschijnlijk onderdeel is van een territorium van een steenmarter. In het plangebied zijn geen geschikte gebouwen of andere structuren aanwezig die als voortplantingsplaats voor de steenmarter kunnen dienen. In het plangebied ligt wel een rommelhoop van takken en boomstammen. Deze ligt echter in het open veld en niet beschermt, waardoor het gebruik als verblijfplaats voor de steenmarter onlogisch is. Daarnaast is de steenmarter een opportunistische soort, die relatief goed tegen verstoring kan en ook in woonwijken voorkomt. De verwachting is dan ook dat het ook met de aanlegfase en gebruiksfase van het plangebied gebruik kan blijven maken. Tenslotte variëren territoria van de steenmarter in grootte van 80 tot 700 ha. Het plangebied heeft een beperkte oppervlakte en vormt daarmee sowieso maar een klein deel van het territorium. Negatieve effecten zijn derhalve niet te verwachten.

5.2.2 Buizerd

Voor de buizerd geldt dat in het plangebied en de directe omgeving (minimaal 75 meter rond het plangebied) geen geschikte nestlocaties beschikbaar zijn, omdat het plangebied omringd is door woningen, terwijl de buizerd op relatief rustige plekken broedt. Het plangebied heeft verder een beperkte oppervlakte terwijl territoria van de buizerd circa 100 – 150 ha zijn. De verder omgeving van het plangebied is zeer geschikt als foerageergebied voor de buizerd, dus er zijn voldoende alternatieve foerageermogelijkheden in de omgeving. Al met al kan gesteld worden dat met de geplande ruimtelijke ontwikkeling geen sprake is van een negatief effect op de buizerd.

5.2.3 Roek

Voor de roek geldt dat tijdens het gehele onderzoek maar één roek is waargenomen. De roek is een koloniebroeder. Dus in het geval het plangebied een belangrijk foerageergebied vormt voor de kolonie, zouden vaker en meer roeken waargenomen moeten zijn. Aangezien dit niet het geval is, kan gesteld worden dat het plangebied geen essentieel foerageergebied vormt voor deze kraaiensoort.

6 Conclusie en advies

6.1 Ontheffing Wet natuurbescherming nodig?

In het plangebied is onderzoek verricht naar de aanwezigheid van essentiële elementen van de das. Met het onderzoek is ook de buizerd, roek en steenmarter waargenomen. Essentiële elementen van de das, buizerd, roek en steenmarter zijn in het plangebied niet aanwezig. Met de geplande ruimtelijke ontwikkeling, zowel aanleg- als gebruiksfase, zijn op voorhand negatieve effecten op de essentiële elementen derhalve uit te sluiten. Overtredingen van verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming voor deze soorten vinden derhalve niet plaats. Een ontheffing Wet natuurbescherming is daarom niet nodig. Wel dient te allen tijde rekening gehouden te worden met broedende vogels en de zorgplicht.

6.2 Broedperiode en zorgplicht

De zorgplicht van de Wet natuurbescherming is altijd van toepassing. Iedereen moet voldoende zorg in acht nemen voor alle in het wild levende dieren, planten en hun leefomgeving. Dit kan bijvoorbeeld door de werkzaamheden te verrichten buiten kwetsbare periodes (het voortplantings- en winterslaapseizoen). Ook kan er gefaseerd worden gewerkt om dieren de kans te geven om te vluchten.

Broedende vogels, vanaf het bouwen van het nest tot het uitvliegen van de jongen, zijn strikt beschermd. De broedende vogels en hun jongen mogen niet verstoord, verwond en gedood worden. Daarnaast mogen in gebruik zijnde nesten ook niet beschadigd en vernield worden. Zonder maatregelen kan dit bij ruimtelijke ingrepen wel gebeuren. Er is echter voor ruimtelijke ontwikkelingen geen vrijstelling hiervoor te verkrijgen in het kader van de Wet natuurbescherming. Wij adviseren daarom om de werkzaamheden buiten de broedperiode te starten, zodat er vanwege de dan aanwezige verstoring geen vogels in de buurt gaan broeden. De werkzaamheden kunnen dan vervolgens wel in de broedperiode doorlopen.

6.3 Vervolgstappen

- Houd rekening met broedende vogels;
- Houd rekening met de zorgplicht.

Geraadpleegde literatuur

BIJ12. 2017. Kennisdocument Das *Meles meles*, versie 1.0, juli 2017. BIJ12, Utrecht.

Ministerie EZLI. 2012. Memorie van toelichting bij Wet natuurbescherming. Kamerstuk.

Ministerie EZ. 2015. Memorie van antwoord bij Wet natuurbescherming. Kamerstuk Eerste Kamer der Staten-Generaal.

Netwerk Groene Bureaus, Definitielijst Netwerk Groene Bureaus 2020, 16 januari 2020.

SAB, 2023. Quick scan natuur. Milsbeek, Heiveld en Langestraat. SAB, Arnhem.

Websites:

www.bij12.nl

www.ndff.nl

www.rijksoverheid.nl

www.wetten.nl

www.zoogdiervereniging.nl